

GORIŠKA STRAŽA

I. b.aja vsako sredo opoldne, z Stanje za celo leto 12 lir, za en mesec 1 L, za inozemstvo 20 L. Na naroč la brez dopolne naročnine se ne oziramo.

— Uredništvo in uprava: ul. Vetturini 9. — —
— ODGOVORNI UREDNIK: ROMAN CEJ. — —

Vi ste kot neurje, val, ki s silo preko nas zamahne,
mi smo kakor skala, ki vselej ostane, kadar val izplahne.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi se plačajo naprej in stanejo 6 lir v visočini enega cm v enem stolpu.
— List izdaja konsorcij »GORIŠKE STRAŽE«. — —
— Tisk »NARODNE TISKARNE« v Gorici. — —

Združeni sovražniki avtonomije hočejo raztrgati deželo.

Ko je prišlo primorsko ljudstvo pod novo državo, je prineslo vanjo staro zastavo domače avtonomije. Na tej zastavi, ki jo je ljudstvo v težkem boju bilo iztrgalo iz rok avstrijskega samoderštva, je zapisano: *Ljudstvo naj samo vlada domačo deželo!* Zato je vse prebivalstvo Goriške zahtevalo, naj se ohrani deželna avtonomija, naj se nemudoma skliče deželni zbor. Tudi Istra je občutila, kako bridko je, pasti v roke nesposobnega, deželi sovražnega, uradništva in goriški Slovencec je šel v boj, da se obnovi tudi istrska deželna avtonomija. Dozdaj so odločali o naših domačih zadevah ošabni uradniki brez nas, o nas in proti nam. Dovolj je tega! Furlansko in slovensko delovno ljudstvo naj zdaj samo po svojih deželnih poslancih odloča, kako povzdigniti poljedelstvo, živinorejo, vinarstvo, domačo obrt in industrijo. Ljudstvo, ki šolo plačuje, naj odloča o šoli. Domače prebivalstvo naj v deželnem zboru sklepa postavne v korist domačije. Saj pač kmet bolj ve, kje ga čevlji žuli, kot pa kak rimski oblastnik!

Stališče vlade in strank.

Splošni in trdni volji vse goriške dežele po avtonomiji se nobena goriška stranka razen fašistovske ni upala javno upreti. Naša zahteva pa je zadela na izredno močan odpor v Trstu in Rimu. Zoper avtonomijo so se postavili italijanski narodnjaki vse države. Socialisti molčijo o njej. Komunisti oznanjajo, da bodo vsa ta »majčkena« vprašanja rešili, ko rešijo veliko uganko revolucije. Do takrat pa..... trpi, rod slovenski in gini!

Najhujši sovražnik avtonomije je pa Trst, trdnjava uradniških oblastnikov.

Za avtonomijo goriške in istrske dežele se je na vso moč zavzela *Italijanska ljudska stranka*. Temelj njenega državnega programa je načelo: Odvzeti je treba moč uradništvu v Rimu, dati je treba vpliv ljudstvu v avtonomnih pokrajinah. Z veliko močjo, ki jo ima, je Ljudska stranka vlado prisilila, da je postavila *zaenkrat* izredne deželne zbornice. Tako nam je ostalo močno upanje, da dobijo naše dežele avtonomijo.

V zadnjem času pa se je pokazalo, da nas misli vlada *grdo oslepiti*. V italijanskem vladnem časopisu se je dvignil močan in vztrajen napad na našo avtonomijo. Začeli so s Krnom in zdaj gre napad po načrtu naprej.

Vladno glasilo za razkosanje dežele.

Goriški list »La Voce dell'Isonzo« je razkril, kaj hočejo sovražniki avtonomije napraviti z našo deželo. »La Voce dell'Isonzo« je vladno glasilo. Vlada plačuje list in govori na njegovih straneh. V uvodniku z dne 16. t. m. zavito, a dovolj jasno napoveduje usodo dežele. Najprej toži, da je kmečka Furlanija premalo zastopana v izrednem deželnem odboru. (S tem bi vlada hotela razdreti enotno fronto avtonomistov in nahujskati Furlane proti Slovincem). Potem zahteva, naj se odpravi izredno stanje v deželi in naj se razpišejo volitve v deželni zbor. Toda pred volitvami je treba dati deželi nove meje. Za robu države mora stati pokrajina s čisto italijansko upravo. Goriška dežela, v kateri je dvestotisoč Slovencev proti 100.000 Furlanom, se mora razdeliti.

Razdelimo jo tako, da jih italijanska večina poduši, potem jim pa dajmo vse pravice.

To je bojni klic vladnega glasila. Vlada ne neha zatrevati da je za avtonomijo, za svoboden razvoj Goriške, da so ji pri srcu stare naše svoboščine. Na drugi strani pa hoče razkosati deželo, dati tem ostankom dežele neko lažljivo avtonomijo. Tako kot da bi človeku vkoval noge in roke v železje in se mu potem sladko nasmehnil:

Kar vidiš krog sebe, je tvoje; pojdi in vzemi!

Bovec in Kobarid - h Vidmu! Postojna in Sežana - h Trstu!

Vladni list čisto brez ovinkov pove, kako naj se raztrga goriška dežela. Piše tako-le:

»Najboljša rešitev je ta, da odtrgamo del slovenskega ozemlja v Gorah in je priključimo Vidmu. Videm bo s svojo obsežno in mogočno asimilacijsko (potujočevalno) silo dosegel, da bo neodoljivo in krepko italijanstvo Furlanov vsrkalo tujerodce.

Gorici pa bi v zameno priključili okraj Palmanova (ali kaj več), tako da bi italijanski živelj ukrotil Slovence.

Sežana in Postojna prideta h Trstu. Krinka je padla. Z nesramno hladnokrvnostjo se teptajo naše svoboščine in vse sveste obljube. Vlada hoče, ne javno, pač pa po svojih priganjavih vdušiti

enotno voljo furlansko-slovenske Goriške.

Da bo jasno, zakaj hočejo raztrgati deželo in kdo hoče to, pribijemo:

1. »La Voce dell'Isonzo« je glasilo Gorjanove kmečke skupine in obenem italijanskih liberalcev s sen. Bombigem na čelu. Plačuje ga vlada.

2. Sovražniki Goriške kričijo, da je uboj goriške dežele potreben radi domovine. Dokazati hočemo, da se za to »domovino« skrivajo *nenasitni kapitalisti*, ki hočejo izropati deželna bogastva, *videmski trgovci*, in pa *naduša*, vladohlečna *birokracija*, ki želi zatreti avtonomijo, da bi brez ovir in nadzorstva popolnoma zavladovala nad deželo.

Videmski trgovci in patriotizem.

V zadnjih tednih je avtonomija na tehtnici. Zato napenjajo videmski trgovski krogi vse sile, da uničijo našo avtonomijo. Zdjaj sladko svirajo pesen o mili domovini, ki jo bodo Slovenci, — ah! — do smrti mučili... če ne razdelite goriške dežele. Videmski trgovci dokazujejo Gorčanom, kako dobro je pri njih, kako poceni, kako vse v redu. In če ostane goriška dežela nerazdeljena, grozi Goriški črn prepad. In to videmske trgovce boli. Oni bi nas radi rešili. Rešili bi nas vodnih sil, rešili bi nas šol rešili bi kobariške in bovške Slovence mučne poti na goriški trg.

Domovina je v nevarnosti! Videmski kramar je obrnil pohlepne oči na naše kraje. Z denarjem in zvijačami delajo na to, da se Goriška razbije. V ta namen se videmski listi kar cedijo od ljubezni do furlanskega ljudstva. Radi bi ga izmzgali do kosti, ko jim pade v roke. V ta namen so si poiskali *zaveznikov*. Našli so jih. *Tako se proti goriški deželi pomika vojska sovražnikov, ki sestoji iz videmskih kramarjev, fašistov in birokracije.*

Združeni sovražniki avtonomije so šli tajno in z vneto na delo.

Mobilizacija fašistovskih čet.

Prvi mogočni udarec je padel na avtonomijo, ko je udarila strela v spomenik na Krnu. »Narod oskrnjevalcev, barbarski rod, ki ropa grobove, ne bo nikdar dobil avtonomije!« je začela klicati vsa nacionalistična Italija.

Iz Vidma so prišli fašisti, v Trstu so dvignili pod zaščito birokracije novo gonjo proti »gorskim barbarom«, v Rimu so pritisnili na vlado, naj zatre deželno avtonomijo.

Razumen in pošten človek bi mislil, da je ta gonja s Krnom nehala. Saj je vladna komisija dognala, da je strela poškodovala spomenik. Ne, fašistom in videmskim kramarjem ni dovolj. Oni tirajo stvar naprej oni ne nehajo naskakovati deželne avtonomije.

Združeni sovražniki avtonomije so se poslužili poslednjega sredstva. S silo, z orožjem in s fašistovskimi naskočnimi četami hočejo prisiliti deželo, da se odreče avtonomiji.

Fašistovska zveza v Gorici je sprejela sledeče dnevno povelje:

Vsled izrazito avtonomističnega zadržanja, ki ga zavzema naš deželni odbor — in zaradi sklepa, ki ga je napravil deželni odbor z ozirom na oskrunjenje spomenika na Krnu; — in ker je deželni odbor naklonil 8000 lir Slovincem, oškodovanim radi fašistovskih nasilij, *červano pada vsa krivda za nezuslišano dejanje na Slovence* —

se naša Zveza fašistov odločno obrača proti deželnemu odboru.

Vladi je dan nalog, da takoj odstavi deželnega glavarja Pettarina, ki je na sumu, da je prijatelj Slovincem in poln protitalijanskih čustev.

Pokrajinski tajnik fašistov je odredil splošno mobilizacijo fašistov v 3. pasu. (Goriška.) Tajništvo pričakuje navodil od strankinega vodstva.

Tako se napoveduje in pripravlja oborožen napad fašistovskih čet na našo deželo. Vlada si odkrito ne upa nastopiti proti naši avtonomiji, zato rije pod zemljo. Videmski kapitalisti zmorejo mnogo; zastupiti furlanskega ljudstva s sovraštvom do celotne dežele goriške niso zmogli.

Zato stopajo sedaj fašisti v boj.

Kaj storiti?

Ta boj za avtonomijo je zgodovinske važnosti, to je boj za življenje in smrt goriške dežele. Še več! Gre za to, ali naj se za vekomaj podere most med Slovenci in Furlani na Goriškem.

Meč je nastavljen na naše srce. Treba je naglo in smotreno delati. V sili strinimo se še tesneje in se vprašajmo: *Kje do bimo zaveznikov?*

Niti ena občina se ne sme odcepiti od enotne in avtonomne goriške dežele. Proti strašni poplavi, ki se bliža, se morajo združiti vse ljudske sile, ki so za to, da goriško ljudstvo samo vlada domačo deželo. Če v tem boju ne zmagamo, smo zaigrali vso bodočnost našega ljudstva.

Mrs. Craik:

Brižki kipar.

(Iz angleščine F. Š.)

V sredi šestnajstega stoletja ni bilo na Nizozemskem umetnika, čigar sloves bi bil presegal gospoda Andreja, kiparja v Brižu. Njegov oče je bil prišel iz Italije in se nastanil v Flandriji kjer je živel in se trudil, goreč in navdušen značaj. Njegov genij mu je z veliko lučjo razkrival lastne nedostatke. Sinu ni zapustil ničesar razven tople ljubezni do lepote. Andrejevo rojstvo in vzgoja na severu sta vplivala na njegovo italijansko pokolenje tako, da se je očetovi impulzivni naturi pridružila železna vztrajnost, brez katere je vsak genij tega sveta le meteor trenutka.

Andrej si je izbral lesno kiparstvo, kjer je dosegel tako spretnost, da je prekosil vse tedanje umetnike. Danes bi bilo kaj težko iz neznanjih ostankov spoznati dovršenost, lastno našim prednikom iz srednjega veka, ki je po gotških svetnikih in Madonah oznanjevala iz dolbin v katedralah vzvišenost te lepe umetnosti, čeprav so imena neznanjih umetnikov, ki so izrezljali te ljubke obraze in graciozne draperije izginila predno je šibki material zgubil sledove prve svežosti.

Brižki kipar je bil izmed tistih danes pozabljenih umetnikov, umetnikov v

najširjem pomenu besede. Živel je in se gibal v sredi prekrasnih oblik, ki so uplivalo na njegov značaj, blažile njegovo duševnost, niso ga pa odtrgale od človeške družbe. Bogastvo in čast sta se pridružila njegovemu slovesu, da je vžival velik ugled med someščani tako, da je sinu ubožnega italijanskega dijaka bil omogočen zakon z žensko, ki se je zdela vseskozi nedosegljiva, hčeri najuglednejše družine v Brižu.

Toda ta zakon ni imel biti srečen do konca. Že jima je padlo nekaj grenkih kapljic v kelih življenja. Otroka za otrokom, sad njunega zakona so umrli, ostali so naposled še trije: dva sina in hčerka, mala Jerica, očetova ljubljanka. Zado stovali so ti trije, da osrečijo umetnikov dom, dasi so bili ostali bratje in sestre težko pogrešani.

Ob času pričetka te povesti je Andrej dovršil najnovejše delo: skupina angeljev, izrezljanih iz lesa v okras brižke cerkve. Brižani so se gnetli, da strme in občudujejo umetnino someščana, na katerega so smeli biti ponosni. Delo je bilo v resnici vzor stare gotike, kakoršnih se nahaja več ravno v starih cerkvah, kamor še ni segla roka obnovitelja. Trije angelji so tvorili skupino, klečeči in s sklenjenimi rokami, drugi pa z razprostrtimi rokami navzgor, kakor zamaknjeni v pobožnosti. Tretji, gledajoč

navzdol v pobožnem zatajevanju je dvigal roke proti nebu. Umetniku je steklo to delo obče priznanje. Umetnik je stal ob strani v radosti, neobsenčeni o. l. samozavesti. Marsikdo mu je stisnil roko v odkritosrčnem častitanju in marsikatero oko ponižnejših po stanu in razdalji ga je opazovalo z občudovanjem.

V tem zboru poštenih pa je odjeknil ugovor soumetnika tekmeca Andrejevega. Melhijor Kunst je bil eden izmed tistih mračnih natur, ki vrže senco povsodi kamorkoli gre. Bil je človek velikega talenta, toda nihče ga ni ljubil. Nikdo bi si ne bil znal razlagati vzroka mrznje. Slednji izmed družbe se ga je ogibal. Melhijor je nastopil v nasprotju z ostalimi. Nagrbančil čelo in pogledal izpod namršeh obvi. Nagovoril je umetnika, ki je stal malce oddaljen:

»Brezdvomno se Vam zdi ta stvarca prav lepa gospod Andrej?«

»To ni moja lastna temveč sodba občinstva, ki si jo je ustvarilo o mojem delu; moje mnenje je le posledica splošnega mnenja, je hladno odvrnil Andrej.

»Prav dobro ste kopiral skupino« je dostavil Melhijor.

»Kopiral...!« se je začudil Andrej, »saj je to moj izum!«

»Pravzaprav« je rekel Melhijor z ironičnim nasmeškom, »najlepša postava z najlepšim licem; toda zakaj bi ne šel

enkrat v kako drugo delavnico kopirat figure in risbe; zakaj ste šel ravno k meni?«

»Saj ni res« se je togotil Andrej dušeč izbruh jeze.

Jaz pa Vam rečem da je res, »je trdil nasprotnik; »glejte gospoda, tovariši umetniki; glejte! Ta skupina je moja, prav moja risba in na tem mestu hočem takoj izvesti svojo lastninsko pravico.« Vzel je sekalec izpod plašča in predno so presenečeni gledalci mogli priskočiti je odsekal na bližnji figuri dvigajočo se roko angelja.

Andrej je okamenel spričo te oskrumbe; vroča italijanska kri mu je vzkipela v žilah. Planil je na tekmeca z besnostjo tigra, ki se vrže na žrtev. Drugi so hoteli posredovati, toda ni bilo treba, kajti Andrejev razum je zmagal nad razburjenostjo. Andrej je obstal blede, zatajevaje se in bulil sedaj v tekmece, sedaj v okrnjeno umetnino.

»Melhijor Kunst!« je rekel naposled, »Vi ste me hoteli hudo razalati; posrečilo se Vam je. Nočem se tu maščevati toda čaka Vas kruta osveta!«

Glasi smeh nasprotnika je prešinil Andreja, ki je stisnil pest, toda molčal je in po odhodu Melhijora je tudi Andrej s prijatelji zapustil dvorano. Ti so molčali pod močnim učinkom burnega doogdka. (Dalje.)

Vodja ljudske stranke o dež. avtonomiji.

Kakor smo poročali se je mudil pred dnevi v goriški deželi Don L. Sturzo, voditelj ljudske stranke. Imel je s časnikarji pogovor o političnih vprašanjih in izgledih goriške dežele. Glede deželne avtonomije je izjavil sledeče:

Upravni sistem, ki je danes veljaven v novih pokrajinah in ki je zgrajen na avtonomnih temeljih, je umesten in koristen. Predvsem pa omogoči redno in skrbno upravo. Menim pa, da pomeni ohranitev deželnih avtonomij v novih pokrajinah zvišanje državne zavesti, ker je deželna avtonomija združena z mirnim in plodnim sožitjem. Deželna avtonomija omogočuje koristne in pravične sporazume z drugorodnim slovanskim življenjem. To dejstvo bo tudi rodilo resno sodelovanje slovanskega življa, ki pomeni tudi zavestno in trdno ojačanje državne enote. Gotovo je, da italijanska ljudska stranka z vso silo zagovarja jedro avtonomije deželnih enot v novih pokrajinah. Prve izjave v prid avtonomije sem podal v programatičnem govoru leta 1920 v Tridentu. Osebnost sem zagovarjal načelo avtonomije v vseh bojih skozi dvajset let v okrilju Zveze italijanskih občin, ki se je ustanovila leta 1901. Zahteval sem reformo naših zakonov v smeri avtonomije. Mnogo koristnih deželnih ustanov v novih zemljah, ki bi se ne mogle vzdržati, ako ne ohranimo deželnih avtonomij. Menim, da sta obnova Goriške in njen razvoj mogoči edinole pod tem pogojem. Z vsem zanimanjem in z največjo zadovoljnostjo sem vzel na znanje, da je mednarodni velesojem v Trstu izredno uspešen in predvsem radi tega, ker je Goriška na tem velesojem v tekmi z drugimi pokrajinami z največjim uspehom razstavila svoje produkte. Mislim, da ne pretiravam, če ta uspeh pripisujem deželni avtonomiji, ki je hitra in uspešna in ki je danes v veljavi na Goriškem.

Predvsem pa občudujem vašo šolsko avtonomijo, ki je omogočila, da je izginila na Primorskem nepismenost.

Dvojni obraz.

FAŠISTI V BRDIH.

Kakor poročamo na drugem mestu so bili zadnje nedelje fašisti v naših Brdih. Obljubljali so Bricem med in kruh, če bodo ubogljivi. Kar cedilo so se same ljubezni do Slovencev. Vse pravice nam prinesejo na krožniku, če oblečemo črne srake, je govoril gospod Giunta.

FAŠISTI V ISTRJI.

Dne 15. t. m. se je vršil drugi zbor odposlancev fašistovskih organizacij Istre. Sklenili so vrsto resolucij. Najprej so protestirali proti temu, da smejo slovenski in hrvaški kmetje ponekod še govoriti v domačem jeziku na sodnih. Potem so se še posebej pečali s slovanskim ljudstvom: Zahtevajo: 1. Nobenemu dijaku, ki študira v Jugoslaviji, naj se ne prizna študijev. 2. Državni konvikt naj vršijo narodno nalogo potujčevanja. 3. Vse slovanske šole se morajo spremeniti v dvojezične; uvede naj se energično nadzorstvo nad slovanskim učiteljstvom. 4. Vsem profinarodnim (slovanskim) elementom je treba odvzeti orožne liste, industrijske licence in vse posebne pravice vseh vrst. 5. Brez odlašanja je treba izgnati vse duhovnike tuje narodnosti, ki izrabljajo našo gostoljubnost, da počenijajo protitalijanska gibanja s tem, da proti volji ljudstva upeljujejo slovansko bogoslužje in vzdržujejo živahno in tajno protitalijansko propagando, ki prihaja že do tega, da vzpodbija h dezertaciji. —

Ali ni zanimiv in značilen ta dvojni obraz? Da bi nas preslepil smo pa vendar že preveč dorasli.

Politika.

V ospredju svetovne politike stoji še vedno popolni poraz grške armade v Mali Aziji in zapleteni mednarodni položaj, ki je iz tega nastal.

Grška armada je popolnoma uničena. Doživela je poraz kakor jih pozna le malo svetovna zgodovina. Ves vojni material in velika večina moštva s častniki in generali vred je v rokah zmagovitih Turkov. Grški general Hadjanesti pravi, da je vzrok grškega poraza, ker ni bilo v grški armadi »nobenega navdušenja, popolno pomanjkanje ofenzivnega duha in nepremagljivo hrepenenje po vrnitvi v domovino«.

Bodi kakor hoče, mi moramo računati samo z golim dejstvom, da so Grki popolnoma iztisnjeni iz Male Azije in da so Turki v zmagovitem pohodu zasedli že skoro celo deželo. Zasedli so Smirno,

ki je pri tem silno trpela, ter so ob Egejskem morju že popolni gospodarji. Kemal paša, poveljnik turške armade pa s tem še ni zadovoljen in bi rad obnovil turško državo v njenem nekdanjem obsegu. Njegove čete so že ob Marmarskem morju in bi seveda rade zasedle tudi Dardanele s Carigradom. Tu pa prihaja Kemal paša v spor z onimi velesilami, ki hočejo imeti Dardanele v svoji oblasti in to je v prvi vrsti Anglija.

Nasproti donisniku londonskega lista »Dajly Mail« se je izjavil turški voditelj: »Zeel sem mir in bi bil zadnje ofenzivo rad preprečiti, toda ni bilo nobenega drugega sredstva, da bi bil prisilil Grke, da zapuste deželo. Pripravljeni smo, dati vse garancije za prosti prevoz skozi Dardanele in se tudi zavežemo, da jih ne bomo utrdili. Če se bodo pa velesile temu upirale potem bom prisiljen korakati na Carigrad.«

Tega stališča pa Anglija noče sprejeti in se že pripravlja z Grčijo na obrambo. Ker sta pa Francija in zlasti Italija v tem sporu na strani Turčije, je precej resna nevarnost, da bi se znova vnel kakšen mednarodni požar.

Stališče male entente še ni jasno. Brezdvomno pa je, da Jugoslavija ne more dovoliti, da bi se Turčija zopet zasedla na Balkanu. Tudi Bolgarska je seveda Turčiji nasprotna.

»Narodna Politika«, glasilo hrvatske pučke stranke v Zagrebu zato izjavlja, da se ne sme odstopiti Turčiji niti pedu slovanske zemlje v Traciji in da se mora Jugoslavija v obrambo teh interesov združiti z Bolgarsko.

Domače novice.

+ **Slovenskim starišem!** Slovenske otroke v slovanske šole! Zato pozivamo vse slovanske stariše, da vpišejo svoje otroke v slovanske razrede mestne ljudske šole. Vpisovanje se prične v ponedeljek dne 25. t. m. **Ponovno pozivamo tudi vse slovanske stariše, ki svojih šoloobveznih otrok še niso prijavi pri Političnem društvu »Edinost« v Gorici, Via Mameli št. 5. - I., da to takoj store!**

+ **Politično društvo »Edinost« v Gorici.** V ponedeljek, dne 25. septembra 1922 ob 9. uri zjutraj se bo vršila v prostorih tajništva, Via Mameli št. 5 I. nadstropje (nad bivšo Hedžet-Koritnikovo trgovino) seja širšega odbora Političnega društva »Edinosti« v Gorici. Dnevni red seje širšega društvenega odbora bo sledeči: I. Politična situacija; II. Slučainosti. Radi važnosti predmetov, ki se bodo na tej seji obravnavali, se uljudno naprošajo vsi odborniki, da se te seje prav gotovo udeležijo. Razpravljalo se bo med drugim o vprašanju delitve goriške dežele, šolski avtonomiji itd. Da bo mogoče izčrpati dnevni red seje, pozivljamo člane širšega društvenega odbora, da so zelo točni. Vodstvo političnega društva »Edinosti« v Gorici.

+ **Pisatelj Fr. S. Finžgar v Gorici.** V torek 18. t. m. popoldne je prišel v Gorico znani slovanski pisatelj in kulturni delavec Fr. S. Finžgar, župnik v Trnovem v Ljubljani. Odličnega gosta, ki bo predaval na socialnem tečaju kršč. soc. dijaštva, toplo pozdravljamo v naši gredi.

+ **Fašisti v Brdih.** Preteklo nedeljo so imeli fašisti svojo slavnost v Števerjanu in v Kojskem. Par dni prej so poslali kojsčanski sokolski godbi note fašistovske himne z ukazom, da se jo morajo naučiti do nedelje. Po Števerjanu in po Kojskem so nosili dan pred njih slavnostjo italijanske zastave in svetovali občinarjem naj jih naslednjega dne razobesijo, češ, da bo potem vse mirno izteklo. V Števerjanu je povedal Giunta, da je on žažgal v Trstu Balkan, ker so bile v njem granate in bombe. Pokazal je dekletom na odru stoječe fašiste ter jim rekel naj se jih nikar ne boje, nobenemu ne store nič žalega, le meje hočejo varovati in v notranjosti kaznovati vsakogar, ki rije proti Italiji. Inženir Heiland je naglašal, da fašizem v slovenskih vaseh ni več utopija, ampak dejstvo. Med posameznimi govori so fašisti ploskali. Radovedno ljudstvo pa je začudeno gledalo fašistovsko slavnost. Ko so se radovedneži vračali domov, so drug drugega praševali, kaj so fašisti pridigali. Niso jih razumeli kar so jim govorili v italijanskem — v tujem jeziku.

+ **Dve učni mesti** sta izpopolniti na šoli v Vrhopolju pri Vipavi. Reflektanti naj se oglasijo ustmeno ali pismeno pri nadu, čitelju g. Pamčuhu. Pripominjamo, da leži Vrhopolje samo četrt ure od Vipave, od koder je dvakrat na dan avtomobilna zveza proti Gorici. Moški prosilci lahko računajo na voditeljsko mesto.

+ **Poroka.** Dne 16. t. m. se je poročil v Trstu odvetnik dr. Vladimir Orel z gospodično Almo Dugulinovo. Bilo srečno!

+ **O »krnskih dogodkih«** je priobčil pred nekaj dnevi »Der Tiroler«, glasilo tirolskih Nemcev daljši zanimiv uvodnik. List opozarja na gorje, ki ga je moralo pretrpeti naše nedolžno ljudstvo, ter omenja tudi strokovna poročila inženirjev Pegana in Fürsta in uradne komisije, s katerimi je brezdvomno dokazano, da je v spomenik udarila strela in so morali goriški Slovenci brez krivde prenesti fašistovska nasilstva.

+ **Iz primorske žurnalistike.** »Edinost«, naše skupno glasilo, je objavila članek dr. Gabrščka, v katerem napada naš list in naše celokupno politično vodstvo. Da bo vedelo naše čitateljstvo, kakšno skupno glasilo imamo, mu povemo, da je »Edinost« pred nedavnim časom odklonila priobčiti uraden sklep goriške pol. organizacije, ki je bil podpisan s polnimi podpisi vseh odbornikov našega goriškega društva.

+ **Mož, ki pošilja samemu sebi javne pozive.** Član uredniškega sveta našega pol. društva odvetnik dr. Gabršček iz Gorice je obelodanil zadnje nedeljo v »Edinosti« napad na naš list, v katerem pripoveduje, da mu »Straža« nič ne ugaja in stavi javno vprašanje na celokupni društveni odbor, naj mu pojasni, kaj dela njegov uredniški svet. Nato le par besed: ali bi ne bilo primerno, gospod doktor, da nam Vi pojasnite, kaj dela uredniški svet, v katerem sami sedite? Ali ne veste, da ste poslali javen poziv samemu sebi? In če Vam »Straža« ne ugaja, pišite vanjo članke in globoko smo prepričani, da Vam bo silno uzajala. — Dopis, ki ga je poslal gosp. dr. Gabršček »Edinosti«, je prvi pomembni čin, ki ga je napravil tekem 3 let v prid naše dežele.

+ **Kvaternca na mirenskem Gradu.** Zadnja kvaternca se je obhajala na mirenskem Gradu ob začetku vojske 1914. Prostrano in veličastno svetišče je privabilo nešteto ljudstva iz vseh krajev počastit Zalostno Mater Božjo. Po presledku osmih let se zberemo letos zopet prvič na lepem griču. V nedeljo 24. t. m. je tu ob 10. uri slovesna sv. maša, popoldne služba božja ob 3. Ze spodaj »pri štanti« je bilo na ta praznik tudi po vojski dosti romarjev, letos na Gradu, se jih pričakuje toliko več. Popoldne so prihтели semkaj navadno Goričani. — Obnovimo zopet svoja božja pota, obnovimo vse naše stare, lepe in častitljive navade, da se povrne prejšnja sreča, zadovoljnost in poštenost naših očetov v naše domove.

+ **»Prosvetna zveza«.** Dne 5. oktobra t. l. se vrši ustanovni občni zbor »Prosvetne zveze« v Gorici pri Jelenu ob 10. uri. Društva, ki še niso prijavila svojega pristopa, naj se do takrat oglašijo pismeno pri podpisnem, ali pri društvenem tajniku g. Filipu Terčelju, (Via G. Carducci 4) ki dajata tudi vsa potrebna navodila. David Doktorič, sklicatelj.

+ **Premestni in sprejemni izpiti na slov. učiteljsku v Tolminu.** Premestni izpiti za redne gojence in sprejemni izpiti za one kandidate privatiste, ki so vložili prošnjo do 15. septembra, se bodo vršili 25. t. m. ob 8. uri. Kandidati ki se zglasijo po tem roku se ne pripuste k izpitu. Kandidati privatisti se opozarjajo, da ne zadobe pravice do sprejema v dotični letnik, tudi če izpit prestanejo, ker je sprejem vezan na gotovo število gojencev, in to na podlagi predpisov, ki veljajo za učiteljsku. Vpisovanje se vrši 29. in 30. t. m.

+ **Vojaškim novincem na znanje.** Novinci, ki so bili pri zadnjih naborih v Gorici potrjeni in poslani na začasni dopust so vpoklicani po sledečem redu: Oni, ki gredo: v Padovo, Livorno in Firenze dne 24. t. m.; v Rim, dne 25. t. m.; v Mantovo, Bologno, Spezio in Parmo dne 26. t. m.; v Modeno, Venezia, Pisto, Genova, Neapel, Costigliole di Saluzzo, Dronero, Ceva, Borgo S. Dalmazzo, Mondovi Cuneo, dne 27. t. m.; v Bressanone, Trento, Ganona, Cividale Bassano, Conegliano dne 28. t. m.; v Verono, Belluno, Pieve di Cadore, Feltre, dne 29. t. m.; v Brescio, Tirano, Riva di Trento, Vicenzo in Bergamo dne 1. oktobra t. l.; v Torino, Milan, Pinerolo, Susa, Aosta, Intra in Ivrea dne 2. oktobra t. l. Vsi se morajo zglasiti ob omenjenih dneh v Gorici odkoder bodo skupno poslani določene garnizije. Novinci, ki so vložili prošnje za vstop v različne specijelne oddelke (kakor: za vstop k finančni straži, tehničnim oddelkom itd. itd.) in za skrčenje vojaške službene dolžnosti, ali odgoditve vpoklica, naj predložijo vse manjkajoče listine potom pristojne okrajne politične oblasti ali pa naj jih prinesejo s seboj na dan vpoklica. Ponovno se opozarja vpoklicance naj ne nosijo s seboj prtljage. Kakor smo zvedeli je bila tukajšnja naborna komisija z obnašanjem naših nabornikov jako zadovoljna. Veseli nas, da moremo to o naših fantih pisati. Zato jih pozivljamo, da bodo delali s svojim lepim in dostoj-

nim vedenjem tudi ob priliki vpoklica in za dobo vojaške službe povsod in ob vsaki priliki čast slovenskemu imenu.

+ **VINKO VODOPIVEC:** Lavretanske litanije št. 2, Gorica 1922, založil skladatelj. Te litanije so mnogo boljše od prvih, izdanih lansko leto. Melodika in harmonije sta mnogo lepše, gladkejšje in se dosledno razvijeta. Cerkvvenim zborom jih toplo priporočam. Naj se popravita tiskovni pomoti: na prvi strani, potem taktu tretje vrste v tenorju mora biti cis in na drugi strani v zadnji vrsti za prvim »mili« je »se« preveč, Doktorič.

+ **DAVID DOKTORIČ:** Dve evharestični pesmi za mešani zbor, v Gorici 1922. Cena 2 L. — Ravnokar sta izšli ti ti skladbi v samozaložbi. Razprodaja jih knjigarna Kat. tisk. društva v Gorici.

OBJAVA.

Podpisani odbor »Slovenskega Alojzijevejšča« v Gorici obvešča javnost, da se sredi oktobra tek, leta odpre zavod v Gorici, v ulici Soškega mosta (Via Ponte Isonzo) št. 7-9 za vzgojo in prehrano slovenskih dijakov, ki nameravajo obiskovati ljudske ali srednje šole v Gorici.

V zavodu se odpre tudi zasebna pripravnišnica, v kateri se bodo učenci pripravljali na sprejemne izpite za gimnazijo, za sedaj v italijanskem jeziku. Razume se da se izobrazijo predvsem v svojem materinem jeziku.

Za sprejem v zavod naj stariši ali njih namestniki predložijo do 15. oktobra t. l. naslednje listine:

- 1) krstni in rojstni list;
- 2) spričevalo o cepljenju koz (nekolek.);
- 3) zadnje šolsko spričevalo;
- 4) spričevalo (nekolek.) duhovnega urada o lepem obnašanju učenca in priporočilo.

Mesečnina za prehrano v zavodu in podučevanje znaša 150 lir, ki se mora vnaprej plačevati. Šolske potrebščine, poprava obleke in pranje perila se posebej računa.

Prošnje za sprejem naj se pošiljajo na naslov: Mons. Dr. Josip Ličan, prof. bogosl. v Gorici (Via Orzđni št. 31).

Zavod se trenutno še popravlja, a koj ko bodo poplave dovršene, se prične z notranjo pripravnico; vsekakor se bo skrbelo, da se sprejeti učenci tekem leta zadostno usposobijo za sprejemne izpite, ki se vrše koncem šolskega leta.

V Gorici, dne 15. septembra 1922.

Odbor »Slovenskega Alojzijevejšča.«

Goriške novice.

Ravnatelj Fr. Simgis. V petek dne 15. t. m. je umrl v Gorici bivši ravnatelj goriške gimnazije prof. F. Simgis v visoki starosti. Mnogoštevilni njegovi učenci ga bodo gotovo ohranili v prijaznem spominu kot plemenitega in poštenega moža. Povičaj v miru!

+ **Socialni tečaj v Gorici.** Danes zjutraj se je otvoril dijaški socialni tečaj. Zbralo se je od vseh krajev Goriške dijaštvo, ki stremi po jasni načelni orientaciji. Program tečaja je sledeči: Sreda, 20. t. m.: 1. Pisatelj F. S. Finžgar: Dijaštvo in socialno delo; 2. F. S. Finžgar: Socializem na dveh tablah. 3. Dr. E. Besednjak: Krščanski socializem. 4. Prof. dr. Ličen: Polom verskega racionalizma. — Četrtek, 21. t. m. 1. Župnik Ivan Rejec: Vstajenje mlade Francije. 2. Dr. Josip Bitežnik: Problemi Primorske. 3. Filip Terčelj: Prosvetno delo. 4. Drž. poslanec Šček: Gospodarski problemi naše dežele. Sledi ustanovni občni zbor Slovenske dijaške zveze. Predavanje se vršijo v dvorani restavracije »Pri zlatem jelenu« v času od 8.—12. in od 2.—5. Pozdravljamo mlade delavce v naši Gorici in želimo mladi organizaciji mnogo življenja in uspehov.

+ **Glasbena šola.** Kakor smo objavili že v zadnji »Goriški Straži«, otvori »Pevsko in glasbeno društvo« v Gorici s početkom oktobra v društvenih prostorih v Trgovskem domu (vhod Via Petrarca, zadnja vrata) glasbeno šolo za enkrat se bo nudil učencem pouk v klavirju, violini in glasbeni teoriji. Ako bi se pa prijavi dovolj učencev tudi za kak drug instrument, bo skušalo društvo tem željam vstreči. Vpisovanje učencev prične 25. t. m. in se bo nadaljevalo vsak dan do pričetka šole od 10.—11. dopoldne. Da bo mogoče ugodno porazdeliti učne ure, je priporočljivo, da se učenci čimprej zglasijo. Ker sta do zdaj angažirani samo dve učni moči (g. Komel za klavir in teorijo, g. Ševčenko za gosli) se bodo sprejemali priglašenci po 1. oktobru le, ako bo to dovoljevalo število do tedaj prijavljenih učencev. Učnina znaša mesečno 25.—L. za dve uri tedenskega pouka.

+ **Pevci in pevke,** ki žele sodelovati pri zborovih prirditvah »Pevskega ain glas-

Gospodarstvo.

+ Izredni predujmi za srednje obrti.
»Pokrajinski odbor za obnovitev Goriške« s sedežem pri deželni odboru v Gorici nam pošilja s prošnjo za objavo sledeče: Z namenom, da bi se kolikor mogoče pospešilo financiranje industrij, je »Pokrajinski odbor za obnovitev Goriške« naprosil Zvezni zavod v Benetkah za novo podaljšanje roka za vlaganje prošelj za vojne odškodnine, ki so jih utrpela srednja obrtniška podjetja. Ne da bi prevzel omenjeni odbor kako jamstvo ali obveznost za rešitev teh naknadno vloženih prošelj, se pozivljajo prošnje kolikor mogoče hitro, na vsak vsi prizadeti, da naj vložijo tozadevne način pa najkasneje do 30. septembra t. l. pri »Pokrajinskem odboru za obnovitev Goriške« s sedežem pri deželni odboru. Da ne bode nepotrebne izgube na času, se opozarjajo prosilci, da naj sestavijo svoje prošnje na predpisan način in da jih opremito z vsemi podatki in zahtevanimi listinami (s podpisom izvršenih del, s strškovniki (proračuni), z izvedeniškimi cenitvami, s sklenjenimi dogovori (konkordati) za vojno odškodnino itd.) kakor je bilo svoj čas objavljeno. Za nadaljne informacije in morebitna pojasnila naj se obrnejo prizadeti na tajništvo omenjenega odbora, ki se nahaja pri deželni odboru v Gorici (I. nadstropje, soba št. 3).

+ Osuševanje fossalona. Že v letu 1908 se je začel baviti goriški inž. Gino Tonizzo z važnim problemom, kako bi se dalo osušiti in izboljšati obširno zemljišče po večini močvirnat med Zdobom in Tielom v občinah Gradež, Fiumicello in Isola Morosini. Površje tega zemljišča meri 3800 ha, majhen del tega je nekoliko dvignjen, a močvirnat in voda nima pravega odtoka, večji del pa je skoraj vedno pod vodo; vsled tega so tudi poljski pridelki zelo revni in pičli. Za izvršitev izboljševalnih del se je rednim potom v l. 1910 ustanovila zadruga z lastnim statutom. Vsled vojne pa so se povsem izgubili načrti, ki jih je izdeloval inž. Tonizzo; toda na opetovano prošnjo gradeške občine, ki je pri tem največ prizadeta, se omenjeni inženir začel znova proučevati to vprašanje in, kakor kaže, uspešno. Zadruga, ki se zove »Consorzio della Bonifica della Vittoria«, je skicala dne 14. junija t. l. občni zbor, na katerem je bil imenovan odbor za preuredbo statuta v skladu z zakoni veljavnimi v starih provincah za izsuševanje in je bil izvoljen tudi združni odbor z gradežkim županom g. Fr. Gregori kot predsednikom in s kav. Marijem Rizzati kot podpredsednikom. Ker je gradeški municipij že večkrat vztrajal pri zahtevi, da se je treba lotiti izsuševanja Fossalona, dela, ki spada v območje gori omenjene zadruga, in to z namenom, da se ublaži brezdolje, je Dež. odbor goriško gradiščanski sklical dne 8. t. m. sejo v Gradežu, kjer naj bi se razpravljalo na kakšen način ugoditi nameri občinskih zastopnikov v Gradežu. Na ta sestanek so došli: za tehniški oddelek gen. civ. com. podravnatelj cav. inž. Granone, odposlanca dež. odbora inž. Dreossi in A. Vidrig, predsednik zadruga, tehniški ravnatelj zadruga inž. Tonizzo in odbor za zboljšanja v Gradežu (Bonifiche di Grado). Po živahni in izčrpnih debati se je naročilo inž. Tonizzu, naj predloži čim prej načrt za izboljšanje ozemlja med Zdobom in Tielom kakor tudi poročilo, katero okrožje naj bi po njegovem mnenju prišlo prej na vrsto ozirajoč se pri tem na finančna sredstva, ki so na razpolago, in na možnost, da se s temi doseže večji in neposrednejši hasek i v poljedelskem i v zdravstvenem oziru. Razen tega bo odbor takoj ukrenil primerne korake, da doseže od vlade koncesijo za kredit, na kar se prične brž z izsuševanjem.

Radi obilice gradiva smo morali par dopisov odložiti za prihodnjo številko.

Sprejme se pošteno dekle kot pestunja k otroku 16ih mesecev, pri dobri družini. Naslov pove uprava »Straže«.

Radi selitve se proda ali odda v našem vpeljana trgovina s 3 koncesijami v Gorici na prometnem kraju. Zelo ugodni pogoji — olajšave pri plačilu. Naslov: Peric, Tržaška cesta 97.

Kmečko delavska gospodarska zadruga v Kojškem, registrovana zadruga z omejeno zavezo, vabi svoje člane na redni letni občni zbor, ki se vrši v združni gostilni (A. Bevčič) Kojško hšt. 177 dne 1. oktobra 1922, ob 15 uri. — Dnevni red: 1. Poročilo načelstva. 2. Poročila nadzorstva. 3. Odobritev računov od dneva pričetka delovanja zadruga. 4. Volitev novega odbora. 5. Slučajnosti. Načelstvo.

Krone srebro plačam do sobote L. 190. Savognani A. Gorica, Via Monache šte. 9.

nega in nesebičnega kulturnega delavca na Primorskem. Ne vedo, ker jih je s svojo temo oslepila črna roka: jih pičila črna strela in jim vcepila strup nizkotnega strankarskega sovraštva, kajpada »v imenu slovenske narodnosti in za narodov blagor.« Bojim se že, da so spet vtaknili za klobuk pero za lažnjivim geslom: »Kjer je far — tam narodna ni stvar!« In če ste se res že odločili za to, vi veliki rodoljubi, tedaj vam moram naravnost prorokovati, da s tem priključete skorajšnji pogin tega delca slovenskega naroda, v katerega ime nu vedno vpijete, ker vaše rodoljubje ne sega dalje nego krov vaših hiš! Zato pojdite, vi rodoljubi, in učite se iz slovenske kulturne zgodovine, kaj je bil in kaj je duhovnik slovenskemu narodu na tej bičani zemlji. In še to, kar pa vam nadvse jasno in glasno pove kulturna zgodovina vseh narodov, namreč: **narod brez vere — narod brez bodočnosti!** — Romar.

Društva.

d. Pevski dan v Rihenbergu. Na poziv »Krišč. soc. izobr. društva« v Rihenbergu se je odzvalo, da sodeluje pri pevskem dnevu, kakih 10 prvovrstnih zborov. Zganile se bodo trume navdušenih pevcev iz Vipavske, Goriške, Tržaške okolice in od drugod. Ker je pevski dan zamišljen kot nekaka tekma med zbori, je društvo povabilo naše prvovrstne glasbenike, da izrečejo svojo sodbo o proizvajanju skladb. Naše ljudstvo pa bo obenem imelo priliko videti Kogoja, ki je znan preko naših mej; povabljen je tudi pevovodja in pianist Srečko Kumar, popularni Viko Vodopivec, harmonizator Beneških pesmi, nadučitelj Orel itd. Program obsega slov. umetne in narodne pesmi, medjimarske, prekmurske in krasne rukovete macedonske in iz Južne Srbije. Prireditev se tvori s kratkim nagovorom Toneta Severja, glasbenega akademika na Dunaju, ki bo očrtal v par stavkih lepoto naše pesmi. Ker ima prireditev velik pomen za kulturni razvoj v naši deželi in je menda dosedaj edina svoje vrste v Primorju, pričakuje odbor od zavednega ljudstva dobre udeležbe, ker s tem moralno podpre požrtvovalne prireditelje. Prireditev se bo vršila v nedeljo, dne 24. t. m. kraj: Rihenberg, dvorišče Hranilnice in posojilnice v Rihenbergu. Začetek ob 15. uri Vstopnina: 4, 2 in 1 Lit. Po naši kulturi nas cenijo!

d. Idrija. Pevski in godbeni odsek »Katol. delavske družbe v Idriji« priredi v nedeljo 24. t. m. »Vodopivčev večer« v dvorani hotela Didič. Začetek ob 8. uri zvečer, vstopnina prosta. Pevske točke so večinoma Vodopivčeve. Na lepo zabavo se uljudno vabi.

d. Števerjan. Tukajšnja narodna mladina vprizori prihodnjo nedeljo Anzengruberjevega »Krivoprisežnika«. Pred dramo nastopi s petjem prosvetno društvo Soča iz Oslavja. Tudi domači pevski zbor nastopi z eno točko. Zanimanje za prireditev je veliko, zato se je nadejati veliko udeležbo tudi iz sosednjih vasi.

d. Akad. fer. društvo »Adrija« v Gorici, naznanja p. n. občinstvu, da se vršijo ta teden naslednja predavanja: *O spolnih boleznih*: 23. t. m. ob 8. uri zvečer v Vrtojbi pri g. Faganelu. *O kužnih boleznih*: 21. in 22. t. m. ob 8. uri zvečer v Solkanu pri g. Mozetiču in 23. t. m. ob 8. uri zvečer v Nabrežini v obrtni šoli. *O narodnem gospodarstvu*: 22. t. m. ob 8. uri zvečer v Oslaviji pri g. P. Primožič in 23. t. m. ob 8. uri zvečer v Solkanu pri g. Mozetiču. *O svetovnem in življenjskem nazoru*: v Podgori pri g. Bregantju, dne 25. t. m. ob 8. uri zvečer. Ker so predavanja velike važnosti in dobro izdelana se vabi p. n. občinstvo, da ne zamudi ugodne prilike. Pripravlja se še cela vrsta drugih predavanj, katera pa se bodo vršila deloma šele za božične počitnice, ker morajo tovariši predavatelji povečini v univerzitetna mesta. Vsako kulturno društvo, ki bi hotelo imeti predavatelja na razpolago, naj javi svoje želje glede predmeta, časa in kraja Akad. fer. dr. »Adrija«.

Odbor.
d. Medana. Izobraževalno društvo priredi s sodelovanjem šolske mladine v nedeljo 24. t. m. ob 3 pop. v slovo vpo klicanim vojakom veselico s odhodnico s pestrnim sporedom: deklamacije, dogovori, šaljivi prizori s petjem, petje, živa slika, burka, šaljiva pošta. Pridite!
d. Sv. Križ na Vipavskem. Slov. kat. izobr. društvo v Sv. Križu na Vipavskem, priredi v nedeljo dne 24. t. m. Finžgarjevo dramo »Naša kri«. — Začetek ob pol 4 popoldne. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Srebrne krone plačam po L 1'87, goldinarje L 4'60, ako je večja množina t. j. 1 kg plačam 375 L. — Jakob Suligoj, urar Gorica, ulica Carducci 19.

vetišče, ter šla zaprosila telefonično pomoči iz Gorice. Precej na-to smo imeli v vasi številne fašiste in orožnike. Zvečer pa ni šlo vse gladko. Pri gostilni Perko — proti Ločniku — so se zvečer spoprijeli z orožjem. Kakor trdijo komunisti so se ba je fašisti in orožniki med seboj streljali, ker se niso spoznali v temi. Naj bo že kakor hoče, res je pa vendar, da je dobil neki fašist strel v usta. Hujšega ni bilo. Zvečer krog 11h so se ojunali fašisti in šli ob asistenci orožnikov v društvene prostore komunistov, znesli opravno na cesto in jo zažgali. Krčmarica je morala dati junakom tudi petrolej, da so zamogli izvršiti svoje velekulturno delo. Aretiran ni bil nobeden fašist in nobeden karabiner, pač pa neki komunist, Uboga država, ki ljudstvu tako ntepaš domovinsko ljubezen v glavo!
DEVIN.

Že dolgo časa ni prinesel Vaš list nobenega članka iz Devina. Tudi danes nimamo nič posebnega, nekaj vendarle. Kakor skoro po celem Krasu je tudi v Devinu suša naravnost uničila vse poljske pridelke. Ribji lov je tudi pasiven. Tembolj moramo obžalovati, da je poleg revščine začela tu razsajati huda malarija. Dne 15. okt. t. l. bo naš Prevzvišeni knez in nadškof delil sv. birno v Devinu, in sicer zjutraj. Popoldne bo sv. birna v Nabrežini.
SEDLO.

Dne 11. t. m. je umrl po večletni mučni bolezni tukajšnji domačin-organist Anton Lazar v najlepši dobi 29 let. Bil je samouk. Sestra Francka, marljiva cerkvena pevka, ga je kot 14 letnega dečka začela navajati, da je poizkusil tipati po starem harmoniju, ki je bil v hiši. Sestra sicer ni imela razven poznavanja not bogve koliko muzikalčnih zmožnosti, a znala je vcepiti dečku veselje do glasbe. Slo je počasi z enim prstom, z dvema, potem z obema rokama itd. S 15. letom se je prvič oglašil v cerkvi; in od takrat je nadaljeval, dokler ga ni bolezen vrgla na posteljo. Bil ni sicer nikdar prav trdnega zdravja, a skoraj do zadnjega vselega temperamenta in vedno pripravljene pomagati, kadar se je zapelo. V zadnjih par letih boleznii je večkrat toliko okreval, da je zopet sedel za ljubljene orglje in zaigral v splošno zadovoljnost vseh duhovljanov. V nedeljo, dan pred smrtjo je bil še pri maši in blagoslovu, a ni orgljal. V ponedeljek je nagloma preminul, na veliko žalost starišev, ki so z njim izgubili edinega sina in v žalost vse občine. Kako so ga vsi spoštovali in radi imeli, je pokazal njegov pogreb. Bodi mu zemljica lahka!
IDRIJA.

Dne 7. t. m. sta bila poročena gdč. Marica Kos in g. Srečko Toroš. — Obilo sreče!

ŠEBRELJE. (Smrtna kosa).

Dne 11. t. m. je p okratki in mučni bolezni umrla v zornem cvetju mladosti 11 let stara hčerka g. župana A. Rejca. Kdo pač doumeje pota Njega, ki je odločil prostor tej nežni cvetki nad zvezdami v zboru krilatcev prej kot ji je bilo spoznati vso bolelost »teh krajev zmot, laži, prevar«. Težko prizadetim roditeljem bodi v tolažbo zavest, da je vsem nepozabna hčerka že dosegla vrh zvezd »tam gori bivaajočo srečo večno obstoječo«. Mi pa se pridružujemo njim bolesti ob tej nenadomestljivi izgubi z izrazom najglobljeja sočustvovanja v teh težkih dnevih. — Prijatelji.

BREGINJ. Z romarske poti k novi maši. Romal sem dne 13. avgusta 1922 k novi maši v Breginj. Na vzhodni, glavni cesti se je pri vходу v trg dvigal visok slavolok, ravnatak tudi ob župnišču pred cerkvijo; notranjost cerkve pa je slavnostno zelenela in cvetela, blestela vsa v nabranih prelestih te samotne zemlje. Svečanostno prevzet sem se izrazil napram v bližini stoječemu breginjskemu občinarju: »Res, pokazali ste pravo razumevanje za to izvanredno praznovanje. Gotovo se je predvsem občina zavzela za to.« Občinar mi je nato odgovoril z rezkostjo in nasmehom: »Motite se. To vse je delo iskrenejših src: le nekaterih fantov in deklet, novomašnikovih prijateljev. Občina kot taka ni niti s prstom ganila.« In iz nadaljnega pogovora sem še izvedel, da se je pošten in ugleden občinar dovolj glasno izrazil, da naj bi bila občina vendar nekaj žrtvovala in sklenila (občinski odbor!) da pošlje na svoje stroške par mož v pomoč pripravljalnemu delom za novo mašo. Toda se ni zgodilo, čeprav je v resnici bila taka tudi želja večine občinarjev, in sicer zato ne, ker sega v posle današnjega občinskega zastopa črna roka.... Katerega in kakega srca kri pa polje po žilah te »nevidne« roke, to čutijo in dobro vedo zlasti nekateri člani breginjskega občinskega odbora. Ne čutijo in ne vedo pa ti člani (in mnogoteri drugi) še danes, da je v osebii breginjskega novomašnika stopil v javnost nov član, talentiran mladenič, ki se bo gotovo še v dohlednem času pokazal iskren-

benega društva« naj se prijavi društvenemu peovodji, g. Komelu, od 25. t. m. dalje med 10, in 11. dop. v Trgovskem domu (vhod iz ulice Petrarca, zadnja vrata). Zbor namerava postaviti na program obsežnejša slovenska dela. Zato je treba o bilne udeležbe. Za pevce začetnike se otvori poseben tečaj za teorijo.

+ Splošno slovensko žensko društvo. Naznanjamo, da se bo vršil ustanovni občni zbor, ki je bil prvotno določen za četrtek, v nedeljo, t. j. 24. t. m. ob 10. uri popoldne v dvorani Trgovskega doma. Udeležite se ga polnoštevilno.

Pripravljalni odbor.
+ Akad. fer. dr. »Adrija« vabi vse gg. starešine in člane, da se za gotovo udeležbo društvenega šestanka, kateri se vrši v četrtek, dne 21. t. m. ob pol 9. v zgornjih prostorih kavarne Adriatico. — Vabljeni so vsi prijatelji društva. Za članstvo udeležba obvezna!

Odbor.
+ Dr. Franc Gabršček je priobčil v tržaški »Edinosti« javen poziv na goriško politično vodstvo, v katerem napada naš list, naš politični odbor, predsednika Križmiana in državnega poslanca Ščeka. Odbor pol. društva »Edinosti« v Gorici je v odgovor napravil dva sklepa, ki bosta priobčena v skupnem glasilu »Edinosti«, v katerem je napad bil objavljen.

+ Tatvina pri posl. dr. Podgorniku. Kakor smo zadnjič poročali je bil posl. dr. Podgornik predzadnjo nedeljo popoldne okraden. Tatovi so baje najprej šli na dvorišče šole »Frinta«, preskočili nizek zid, ki loči dvorišče vile dr. Podgornika in omenjene šole, ter z vetrili odprli glavna vrata hiše. Preiskali so vse prostore cele hiše, ter napravili občutno škodo, o kateri smo že javili. Kakor sedaj doznamo so tatovom na sledi. Aretirali so železnega 18-letnega Poberaja Al. iz Solikana. Pri njegovi ljubici so našli en ukradeni prstan, pri njem pa novo kolo, ki si ga je najbrže kupil z ukradenim denarjem. Poberaj izjavlja, da sta blia z njim še dva Tržačana, katera iščejo, ter da je bil on samo straža.

+ Sv. Misijon se bo obhajal cel teden v Gorici pri sv. Ignaciju za Slovence ter v stolnici za Italijane.

+ Videm na delu. »L'Azione«, ki je glasilo skupine okrog goriškega župana g. Bonne-ja, piše: »Ni dneva, da ne bi prišel dan kak nov dokaz potuhnjen in prečrtajen gonje, ki jo vodi Videm na račun Gorice. Na vseh poljih, v vseh zadevah, z vsemi sredstvi se dela v Vidmi na to, da bi Videm vsrkal našo pokrajino. To bi bila smrt našega mesta. Javno se bojujejo le proti avstrijskim avtonomijam, v bistvu pa hočejo zatreti avtonomijo poškrajine in jo gospodarsko usuznjiti videmski gospodi... In v ponedeljek 18. t. m. se bo v videmskem občinskem svetu razpravljalo o predlogu obč. svetovca Pozzo-ja, da se ozemlje od Livenze do Soče priključi videmski pokrajini. Prišli smo do uradne faze. Bitka se bide brez trnk. Oni, ki jim je na srcu usoda našega mesta, naj si naglo izprašajo vest, in naj premislijo, ali ni že prišel čas, da sprejmemo boj in se dvignemo proti tem poskušom, zavladati nad nami v imenu ideazma, pod katerim se skrivajo najnižkotnejši interesi.«

+ Ples shimmy obsojen. V Parizu so imeli prvi plesni mojstri kongres. Po živahni debati so obsodili in odklonili ples shimmy, ki je postal v zadnjem času sila moderen tudi v Gorici. Mojstri so konstatirali, da je shimmy ples ameriške zamorke sodrge in da je v dostojni ameriški družbi nedopusten. Shimmy je z estetskega in moralnega stališča obsojen.

+ Slavnostna številka »Prosvete«, ki je morala vsled nepredvidenih zaprek nekoliko zakasnitii, izide jutri.

+ Zgubila se je v ponedeljek od Šempasa do Rudeče hiše denarica z 295 L. Ker so to večmesečni prihranki služkinje, se naproša pošten najditelj, da jo vrne v upravi »Straže«.

Dopisi.

PODGORA. (Obisk fašistov.)

Fašisti so nas obiskali v nedeljo dne 3. t. m. Kmalu popoldne so se zbrali nekateri domači fantje za odhod v Števerjan, na komunistično prireditev, a dva zelena fašista sta jim to preprečila. Vskipelo je v številnih komunistih, ko so videli brezprimerno drznost dveh fantalinov, ki sta nekemu komunistu vzela rdeč robec iz žepa. Takoj so planili komunisti na nje, a predrzneža sta se skrila v I. nadstr. gostilne Nemeč in grozila neoboroženim z revolverjem in bombami. Komunisti so se precej umaknili, kar je bilo najbolje. Gotovo bi v velikem razburjenju tekla kri, če bi bili oboji oboženi. Po odhodu komunistov sta zbežala fašista na bližnjo ozračniško postajo, kjer sta dobila varno za-

KAR JE RES JE RES!

Testenine »Pekatete« karkoršne se izdelujejo v zadnjem času, so tako okusne in tečne, da se jih splošno hvali. Gospodinje zahtevajte jih pri trgovcih.

Zadružna zveza

(prej Goriška zveza v Gorici)

vpisana zadruga z omejeno zavezo e osrednja organizacija vseh goriških zadrug.

Pisarna v Gorici

Corso Verdi št. 32, I. nadstropje

Urađuje ob delavnikih od 8. do 12. predpolne in od 2. do 4. popoldne. Ob sobotah in dnevih pred prazniki je urad popoldne zaprt.

NAZNANILO

Podpisani si usojam uljudno naznaniiti sl. občinstvu tolminskega in kobariskega okraja, da sem odprl pri Sv. Luciji

VELIKO ZALOGO STAVBENEGA IN DRUGEGA LESA,

desk, tramov itd. — Za obilen obisk se priporočam, zagotavlja točno postrežbo z nizkimi cenami.

udani Slamič Alojzij, trgovec.

SODE

od 3 do 7 hl, nadalje STEKLENICE

ovite s slamo in v koših poljubne odru; gg. igralci bi s takim proizvajal velikosti, steklenice

»CHIANTI«

od 2 litrov kakor tudi vsakovrstne druge,

ČEBRE

od 3 hl prodaja trvdka BRATJE MAREGA — GRADISCA.

Sode vinske

razne velikosti so na prodaj pri FR. REPIČ v Ajdovščini.

OGLAS.

Išče službe kot cerkovnik mlad oženjen mož. Več pove upravništvo »Straže«.

RUDOLF SAKSIDA, trgovec

v Gorici na Kornu št. 10 se je preselil s svojo trgovino za ena vrata naprej t. j. št. 11.

ŠOLSKE ZVEZKE ŠOLSKE KNJIGE ŠOLSKE POTREBŠČINE

se dobi po konkurenčnih cenah

v Knjigarni Kat. tisk. druž. Gorica - Via Carducci 2 - Gorica

TRGOVINA z mešanim blagom na deželi išče pridnega trgovskega pomočnika slovenca, veččega italijanskega jezika. Naslov pove uprava »Straže«.

BRUNO SAUNIG - GORICA

Via Carducci 3 — Telefon št 162 — Via Carducci 3

Na debelo!

Usnje
Cevlarske in sedlarske
potrebščine
vrvi
Tržaški biči, bičevniki

Glavna zaloga za Goriško podpetnikov »Pell« na debelo po tovarniških cenah

Sveče, Kadila
Vosek

Nakupuje čebelni vosek po dnevnih cenah

Na drobno!

Ruski violinist Vladimir Sevčenko, odlikovan na konservatoriju v Petrogradu razred (Auer) v Parizu (Lejeane) odpre violinski tečaj v Gorici z vspešnim in cenami Slovenske glasbene Matice.

Za vpisovanje v vse razrede nasloviti na upravo »Goriške Straže«.

Došlo je pohištvo (mobilja)

vsake vrste po zelo ugodnih cenah, ter blago zajamčeno.

P. Grignaschi, ul. Morelli 49.

Dr. A. Grusovin

specialist za kožne in spolne bolezni ter negovanje kože. — Perfekcioniran na dunajski kliniki.

Sprejema od 9—11 in od 3—7 ure.

Gorica (Piazza grande) Travnik hiša Paternoli.

IŠČE SE GOSPODIČNO za trgovino na debelo kot uradnica in blagajničarka (tudi začetnica), s popolnim znanjem slov. in ital. jezika. Ponudbe pod »Gospodična« na agencijo Molesini.

DRVA

oziroma drevesa kupuje v vsaki množini

„Gospodarsko društvo“

r. z. z. o. z.

v BATUJAH.

Prodajalci zglasite se tam!

Ant. Terpin & C.

nova zaloga manufakturnega blaga v Gorici, Via Rastello št. 10

Ravnokar došlo novo zimsko blago v veliki množini. Priporoča se za mnogo-brojen obisk.

CENE BREZ KONKURENCE.

Na drobno! Na debelo!

»Podpisano proda dne 29. septembra t. l. približno 3000 m³ doraščenih bkovih dreves, potom javne dražbe na licu mesta, na Nanosu. Interesenti se vabijo, da pridejo pravočasno. Odhod iz Št. Vida ob 5. uri zjutraj.«

Županstvo Št. Vid pri Vipavi.

PRODAJA POHIŠTVA, DOMAČE DELO: Kompletne spalne sobe, kakor tudi posamezne kose: vzmeti, blazine i. t. d., novo in staro. — Zucchiatti, ul. sv. Ivana 2.

+ Hranilnica in posojilnica v Oseku r. z. z. n. z. bo imela svoj občni zbor dne 24. IX. popoldne po blagoslovu v župnišću z običajnim dnevnim redom, namreč potrditev računa za l. 1921 in volitev načelstva in nadzorstva.

Štrancar Ivan.

IZJAVA.*)

Planina pri Vipavi

Ozirom na napade izrečene dne 23. julija 1922 po župnem uprav. Majerhoferju javno na moj naslov, izjavljam, da so iste popolnoma neopravičene in neutemeljene. Pričakujem, da bo župni uprav. Majerhofer sodnijskim potom proti meni postopal, kakor je to izjavil, ker drugače bo sam dokazal neresničnost svojih besed.

*) Za članke pod tem naslovom, je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor zahteva tiskovni zakon.

FELBERBAUM & ROLICH

(prej Hedžet & Koritnik)

GORICA :: Corso Verdi št. 7 :: GORICA

Velika izbira moškega in ženskega sukna, raznovrstnega zephirja, perkala ter perila, velika zaloga pletenin in vezenin, kakor tudi vsakovrstnega blaga za neveste, drobnarij ter vseh potrebščin za krojače in šivilje.

NA DROBNO!

NA DEBELO!

J. Lenassi, Solkan.

Moka, sirk, oves, otrobi, kava sladkor, špeh, olje, petrolej itd.

Velika razprodaja

ANDREJ MAVRIČ

manufakturna trgovina z izgovljenimi oblekami

GORICA - Via Carducci št. 11 - GORICA

Zgoraj imenovana trgovina opozarja cenj. občinstvo, naj ne zamudi najugodnejše prilike, nabaviti si po nizki ceni dobro manufakturno blago!

Vsled preselitve v lastno hišo in pomankanja prostorov se bodo prodajalo raznovrstno žensko in moško blago, žimo, volno, blazine, ter sploh vse najpotrebnejše blago za novoporočence

pod tovarniško ceno,

Ponovno opozarja cenj. občinstvo, naj uporabi to priliko, ki bo trajala od 20. septembra 1922 do preselitve v lastno hišo št. 3 Via Carducci.

Za obilen obisk se priporoča

ANDREJ MAVRIČ.

Ne pozabite na domačo trvdko! :: Postrežba najboljša in točna!

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica

Corso Verdi 32 (hiša Centr. Posojilnica)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne Regenchart & Rymann, vsakovrstno blago za poročence, kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna.

Blago solidno!

Cene zmerne!

Josip Kerševani

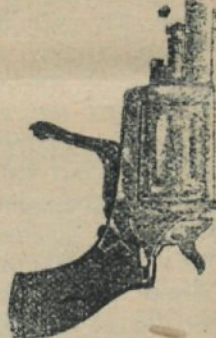
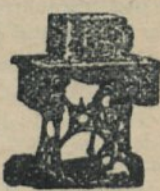
mehanič in puškar

v Gorici, Stolni trg 9, desno.

Zaloga raznih šivalnih in kmetijskih strojev, dvokoles, pušk in samokresov, ter vse posameznih delov, spadajočih v mehanično in puškarsko stroko. Strokovni, brezplačen pouk v umetnem vezanju in krpanju.

Lastna delavnica in popravilnica, Stolni trg 5, Poniklanje in lakiranje v vsaki barvi.

Priporočam vsakemu Original Mundlos šivalne stroje, ker so najbolj zanesljivi, za te jamčim 15 let.

PODRUŽNICA

Ljubljanske kreditne banke

:: V GORICI, ::

Corso Verdi „Trgovski Dom.“

*** Telefon št. 50. ***

Brzjavni naslov:

Ljubljanska banka.

Delniška glavnica
SHS kron
80 MILIJONOV.

CENTRALA:

Rezerva SHS
kron
64 MILIJONOV.

LJUBLJANA

PODRUŽNICE: Brežice, Borovlje, Metkovič, Celje, Maribor, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst

Obrestuje vloge na razpis po 4%. Na daljšo odpoved vezane vloge dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja. Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantnejše

Uradne ure za občinstvo 8¹/₂ - 12 in od 3-5

Ob sobotah popoldne, ob nedeljah in praznikih se ne urađuje

SOFER več obih jezikov se išče za na deželo. — Prednost imajo oni iz dežele. Ponudbe na upravo »Straže«.

NA PRODAJ JE VELIKA HIŠA s hlevom, senikom ter obsežnim zemljiščem. Več se izve pri lastnici Mariji Brešan. roj. Bandelj, v Podgori št. 120.